

Таким чином ми можемо зробити наступні висновки:

Навчання мовленню здійснюється більш успішно, якщо в самому процесі навчання ми виходимо з психологічної природи мови і розвиваємо такі її сторони, як змістовність, переконливість, послідовність, правильність та емоційність.

Рішення питань, пов'язаних з психологічною природою мовлення, є тим "проблемним" завданням, яке активізує розумову діяльність студентів, робить цю діяльність значущою, змістовною, що, через відомі психологічні закономірності, позитивно відображається на загальних знаннях, навиках та уміннях

Така організація роботи над мовленням сприяє внутрішній мотивації навчальної діяльності студентів, спонукає останніх "прийняти" запропоновані завдання як свої.

Використана література:

1. *Выготский Л. С.* Мышление и речь. Психологические исследования / Ред. Г. Н. Шелогурова. – Москва : Лабиринт, 1996. – 416 с.
2. *Гапоненко Л. П.* До питання про формування готовності студентів до іншомовного спілкування / Збір. наукових тез Міжнародної науково-практичної конференції "Активізація навчальної діяльності у вищій і загальноосвітній школі, 27-28 вересня 2000 р. / М-во освіти і науки України, Криворізький держ. пед. ун-т ; під ред. В. К. Буряка, Л. В. Кондрашової – Кривий Ріг, 2000. – 120 с.
3. *Леонтьев А. Н.* Проблемы развития психики. – 4-е изд. – М. : Изд-во МГУ, 1981 – 584 с.
4. *Пассов Е. И.* Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – 2-е изд. – М. : Просвещение, 1991. – 222 с.
5. Педагогічний словник / АПН України Ін-т педагогіки; за ред. М. Д. Ярмаченка. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 514 с.

А н н о т а ц и я

Статья раскрывает важность такого понятия как модернизация образования. Именно она является одним из путей повышения эффективности современного урока, его ценности в формировании познавательной активности студентов.

Ярошенко А. О.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ЗМІСТ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розвиток сучасної цивілізації характеризується різким збільшенням об'ємів інформації і знань, зростанням ролі інформаційних технологій в житті суспільства. Це показник переходу людства до інформаційної епохи. Одним з критеріїв такого переходу може служити відсоток населення, зайнятого у сфері послуг. На думку більшості вчених – якщо в суспільстві більше 50% населення зайнято у сфері послуг, наступила постіндустріальна фаза його розвитку, якщо ж в суспільстві більше 50% населення зайнято у сфері інформаційних послуг, суспільство стало інформаційним [1].

Зараз світ навіть не усвідомлюється, а швидше, "відчувається" як якийсь заплутаний лабіринт, в якому безглуздо навіть намагатися відшукати дороговказну нитку. При цьому поняття "постіндустріальне суспільство", "інформаційне суспільство" та "суспільство, що ґрунтується на знаннях", як правило використовуються як синонімічні, хоча фіксують різні межі історичного процесу.

Поняття “інформаційне суспільство” з’явилося в другій половині 1960-х років. Винахід самого терміну “інформаційне суспільство” приписується професору Токійського технологічного інституту Ю. Хаяши. Головною метою інформаційного суспільства є забезпечення правових і соціальних гарантій того, як кожний громадянин суспільства, що знаходиться в будь-якому місці і у будь-який час, зможе отримати всю необхідну для вирішення буденних проблем інформацію. На його думку, основними критеріями інформаційного суспільства можуть служити кількість і якість, що є в обробці інформації, а також її ефективна передача і переробка. Додатковим критерієм є доступність інформації для кожної людини, яка досягається зниженням її вартості в результаті розвитку і своєчасного впровадження нових телекомунікаційних технологій.

При цьому інформаційне суспільство повинно поліпшувати життя людей, створювати умови для їх максимальної самореалізації.

З переходом людства до інформаційного суспільства відбуваються зміни у всіх сферах життя, що радикально позначилися на змісті освіти, зумовили перегляд теорій, концепцій, завдань навчального процесу з орієнтацією на ринкові відносини, на соціальний захист, на національні особливості, інформатизацію та технологізацію освіти водночас.

На сьогоднішній день нормативні документи, які визначають основні положення формування змісту освіти наголошують переважно на знаннях, уміннях та навичках, які мають бути результатами навчання. Такий підхід до основних засад змісту освіти, безумовно, є традиційним і недостатнім. Адже метою навчання є виховання в учнів бажання і вміння вчитися, тому комплекс знань, умінь і навичок є тільки підґрунтям для набуття необхідних життєвих компетентностей.

Вцілому ж аналіз нормативних документів за роки незалежності України в галузі освітнього законодавства показав, що було прийнято низку законів та урядових постанов, які стали підставою для розроблення та впровадження сучасного змісту освіти: закони України “Про загальну середню освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про професійно-технічну освіту”, постанови Кабінету Міністрів України тощо. В законі “Про загальну середню освіту” було передбачено розроблення стандартів початкової, базової та повної середньої освіти. Колективна та індивідуальна наукова творчість, як правило, спирається на низку програмних документів, серед яких Державна національна програма “Освіта (Україна XXI століття)” і Закон “Про освіту”.

Говорячи про освіту, в першу чергу, потрібно наголосити на загальнолюдських цінностях, як стрижні змісту освіти, тим паче, що вони знаходяться в нерозривній єдності з національними, доповнюючи і збагативши один одного. Зміст освіти повинен базуватися на ідеології, основу якої складає державна національна ідея [5].

Національні цінності освіти, як і загальнолюдські – не статичні, а історичні, тобто знаходяться в постійному розвитку та під впливом змін в русі певної суспільної форми, соціально-економічних і культурних умов даної країни.

Однією з вирішальних умов функціонування національних цінностей освіти слід визнати їх чітку гуманістичну спрямованість і демократичне ество (зв’язок з народними витоками) і повне, рішуче розмежування з будь-якими проявами націоналізму і шовінізму.

Отже, національна спрямованість є однією із головних характеристик змісту освіти. Для України вона полягає “в невіддільності освіти від національного ґрунту, в його органічному поєднанні з національною історією і народними традиціями, збереженні і збагаченні культури українського народу, визнанні освіти важливим інструментом національного розвитку і гармонізації національних відносин” [4, с. 9].

Кажучи про національну модель освіти України, не можна залишити поза увагою зміну підходів до організації навчання, що передбачає принцип системності освіти. Системність – універсальна якісна характеристика освіти. Тому цілком обгрунтовано вживаються поняття: “загальносвітова система освіти”, “регіональна”, “державна”. В межах суспільства освітні системи визначають за територіальним, національно-етнічним принципом, характером (системи дошкільної, середньої, вищої освіти, професійно-технічної тощо). Системних якостей освіти надає, насамперед, наявність інваріативних якостей, що характеризують як систему в цілому, так і окремі компоненти, що її формують, незалежно від їх рівня та профілю. Це насамперед: гнучкість, динамічність, варіативність, адаптивність, стабільність, прогностичність, наступність, цілісність.

В свою чергу зміст освіти інформаційного суспільства чи суспільства, що ґрунтується на знаннях не повинен замикатися в своїх національних межах, бути відмежованим від зарубіжного досвіду, а повинен базуватися на засадах відкритості, інтеграції до світових освітніх структур, поглиблення співпраці з міжнародними, регіональними і національними освітніми фундаціями з метою творчого запозичення кращого зарубіжного досвіду, зближення рівнів освітньої підготовки в різних країнах і регіонах, швидкого освоєння новітніх технологій навчання, залучення зарубіжних інвесторів.

Міжнародні контакти в області освіти потрібно постійно розширювати. На сьогоднішній день співпраця здійснюється з багатьма державними та недержавними організаціями, закладами, програмами і фундаціями, яких налічується близько 30. Серед них, такі престижні, як Рада Європи, ЮНЕСКО, фундації Сороса, Фулбрайта, Ендрю, Форда та багатьох інших. На основі угод пряму співпрацю здійснюють понад 80 ВНЗ України з 620 зарубіжними вищими навчальними закладами [8, с. 8].

При всіх модифікаціях суспільства і змінах в освіті актуальним і незмінним залишається закладене в них ядро – орієнтованість на людину та як ідеал людські риси – совість, етична чистота, прагнення творити добро, подвиги заради людей.

“Освіта належить до таких інституцій – підкреслюють Л. Губерський, М. Михальченко, В. Андрущенко, – від якості й рівня розвитку яких безпосередньо залежать прогрес суспільства загалом і людської особистості зокрема” [3, с. 500]. Таким чином, “домінантною ідеєю змісту освіти в демократичних суспільствах є акцент на розвиток дитини, на розкритті її позитивних якостей”. Кожна людина унікальна по своїй суті, тому освіта повинна бути повернута обличчям до об’єкту навчання, тобто якнайповніше задовольняти його потреби в освітніх послугах і розвитку творчих здібностей.

Головною вимогою до структури і організації освіти повинна з’явитися вимога використання максимально можливої інформаційної провідності всіх її елементів і зв’язків, і, отже, максимальної зацікавленості об’єкта в отриманні знань для реалізації в суспільстві.

Йдеться про ідею, згідно якої звільнення людини з-під гніту чужих йому сил пов’язано, перш за все, з оволодінням знань про закони природи і суспільства. Людина, що застосовує ці знання, здатна керувати різноманітними процесами, контролювати і направляти їх розвиток в своїх інтересах. Виходячи з цього, головною задачею освіти є вироблення в тих, хто навчається відповідних компетентностей, що пов’язано з багатьма чинниками, оскільки саме компетентності, на думку зарубіжних експертів, є тими індикаторами, які дозволяють визначити готовність учні до життя, його подальшого розвитку й активної участі в житті суспільства та передбачають: спроможність особистості сприймати та відповідати на індивідуальні та соціальні потреби; комплекс

ставлень, цінностей, знань і навичок.

Освіта, що склалася, зі все більш тривалим терміном навчання і ґрунтовним відривом від життя в навчальних закладах (училищах, технікумах, інститутах, університетах, академіях, аспірантурі) з тим, щоб потім на виробництві або установі набувати знову нові знання і особливо практичні навички не використовуючи і поступово забуваючи велику частину отриманих за час навчання знань – таке навчання не відповідає новим умовам і все більше йде в минуле. На зміну їй приходить безперервна освіта, що охоплює собою всі стадії життя людини, забезпечує розвиток інтелектуальних, фізичних, духовних етичних здібностей особи, що характеризується різноманітністю змісту, форм і методів навчання в рамках як загальної так і професійної освіти, створює умови для швидкого освоєння науково-технічних досягнень [10, с. 381].

Таким чином, виявилось, що необхідна якісно нова система освіти. Але її треба розробити. Сучасна наука широко використовує системний підхід до вивчення різних проблем, що стоять перед суспільством. При системному підході аналізу піддаються всі елементи досліджуваної системи, їх внутрішні і зовнішні зв'язки, якість та рівень виконання системою головної корисної функції, виявляються внутрішні та зовнішні суперечності, приховані резерви і межі розвитку як окремих елементів і зв'язків, так і системи в цілому. Система освіти є соціальною системою, основне призначення якої полягає у виконанні корисних освітніх функцій і задоволенні освітніх потреб суспільства. Ефективність існуючої сьогодні системи освіти надзвичайно низька, і головна освітня функція виконується незадовільно.

Проте система освіти, як і будь-яка інша система, розвивається по певних, об'єктивних законах, тому їх можна виявити і використати для свідомого і цілеспрямованого вдосконалення освіти. Для цього необхідно, в першу чергу, проаналізувати приховані можливості розвитку і вдосконалення освіти в цілому; проаналізувати структуру і зміст курсів навчальних дисциплін; розвивати творче мислення майбутніх фахівців.

Освіта як система може характеризуватися наступністю рівнів, керованістю, ефективністю, спрямованістю. Освітня система має якісну і кількісну характеристику, специфічну для своїх підсистем [2, с. 117].

В зв'язку з цим йдеться про те, що в процесі навчання необхідно акцентувати увагу на освоєнні найістотніших, фундаментальних знаннях, що лежать в основі наукової картини сучасного світу.

В нашій педагогічній практиці порушився зв'язок між освітою і наукою, окремими предметами, що виявилось у невідповідності освітнього процесу новій картині світу та стилю життя. Можливості використання та накопичення різних знань не завжди усвідомлюються на практиці. А за умов швидкого зростання інформації знання перетворюються на мертве, що суперечить соціальним вимогам до освіти.

Фундаментальна освіта забезпечує оптимальні умови для формування гнучкого і багатогранного наукового мислення, створення внутрішньої потреби в саморозвитку і самоосвіті протягом всього життя людини та дає ґрунтовні, системоутворюючі, методологічно значущі знання.

Основу фундаментальної освіти повинні складати не прагматичні, вузькоспеціалізовані знання, а методологічно важливі, стійкі, довгоживучі, сприяючі цілісному сприйняттю наукової картини навколишнього світу інтелектуальному розвитку особи і її успішної адаптації до соціально-економічних і технологічних умов, що швидко змінюються. При цьому особливу увагу слід звернути на досягнення цілісності

фундаментальної освіти.

Ще одним важливим напрямом оновлення змісту освіти виступає – гуманізація, що означає, по-перше, перевагу головного недоліку старої школи – його обезособлення, його байдуже відношення до суб'єктів навчального процесу, по-друге, відмова від технократизму, визнання пріоритету гуманітарної культури в широкому розумінні слова.

Гуманізація освіти є поворотом до людини, як найвищої соціальної цінності, поважне відношення до його гідності, його особистої мети, потреб і інтересів. Вона означає духовний розвиток людини, творче відношення до формування його здібностей, перш за все здібностей бути суспільною істотою – жити в суспільстві по етичних нормах, входити в широке коло суспільних відносин, зберігати і примножувати саму здібність людини до творчого розвитку, стимулювати потребу до саморозвитку і самоудосконалення.

Засобом досягнення гуманізації освіти виступає гуманітаризація, яка розглядається не просто як один з резервів підвищення якості фахівців, що випускаються, але в першу чергу як процес формування людини високої культури і духовності, залучення його до загальнолюдських цінностей, розвитку його творчих можливостей і здібностей.

Проте помітимо при цьому, що гуманізацію і гуманітаризацію не слід розглядати як синоніми “антитехнізації”, що деколи мають місце і проявляють себе в наполегливому “відштовхуванні” представниками гуманітарної культури іншими прихильниками сучасної культури – науково-технічної і природничонаукової. Адже гуманізація припускає володіння інформаційною технікою, не говорячи вже про навички життя в технічному світі. Тому істотним компонентом змісту освіти інформаційного суспільства є широка політехнізація навчання, як загального, так і професійного. Сучасній людині в будь-якій сфері діяльності доводиться мати справу з декількома поколіннями все більш різноманітних машин, з новітніми видами технологій. Без них немає цілісної людини інформаційного суспільства, немає справжньої освіти майбутнього. А говорячи про інформаційне суспільство дані процеси є незворотними при зростаючій ролі інформації, а інформатизація супроводжує будь-який вид людської діяльності і освіти, зокрема [7, с. 113].

Професор Муруама з Університету Гаваєв стверджує, що молодь так званого п'ятого покоління, яка уміє працювати з комп'ютерами, може опрацювати в день до 8 книг, об'ємом по 300 сторінок кожна. Це досягається як завдяки швидкості читання, так і завдяки специфіці роботи комп'ютера, який відповідно до певної програми вибирає і розподіляє інформацію, а потім надає її в найзручнішій для сприйняття графічній або звуковій формі [9, с. 237].

Україна останніми роками прагне здійснювати інформатизацію освіти. В середній школі введений навчальний курс по основах інформатики і обчислювальній техніці і деякі дисципліни вивчаються за допомогою автоматизованих навчальних курсів з використанням комп'ютерів. Комп'ютери починають застосовуватися для атестації знань школярів, а також в технічних та економічних вищих навчальних закладах для проведення розрахунків, моделювання різних об'єктів і процесів, для навчання і контролю знань. Хоча, проте, комп'ютери в школах і ВНЗ нашої країни – велика рідкість. А якщо і є, то часто використовуються для навчання програмуванню, забуваючи про те, що найважливіша задача полягає в їх використанні для отримання, переробки знань, для індивідуалізації навчання для виявлення і розвитку неповторних здібностей кожного учня.

Україна повинна активно включатися в загальноосвітній процес інформатизації освіти. За оцінками експертів, чисельність постійних користувачів Інтернет в Україні наближається до мільйона, що складає всього більше 2 % дорослого населення [6, с. 126-127].

В зв'язку з цим пріоритетне значення набуває вивчення досвіду інформатизації країн-лідерів цього процесу, а також облік позитивних і негативних тенденцій для більш оптимального "вростання" в глобальний процес інформатизації освіти.

Таким чином, революційні політичні та економічні зміни останніх років радикально позначилися на змісті освіти, зумовили перегляд теорій, концепцій, завдань навчального процесу з орієнтацією на ринкові відносини, на соціальний захист, на національні особливості, інформатизацію та технологізацію освіти водночас та доводять, що зміст сучасної освіти повинен базуватися на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, полікультурності, системності, інтегрованості, єдності навчання й виховання, на засадах гуманізму, демократії, громадянської свідомості, взаємоповаги між націями і народами в інтересах людини, родини, суспільства, держави.

Використана література:

1. Абдеев Р. Ф. Філософія інформаційної цивілізації. – М. : Владос, 1994. – 336 с.
2. Аносов І. П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект : монографія: – К. : "Твім інтер", 2003. – 391 с.
3. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: методолого-світоглядний аналіз. – К. : Знання України, 2002. – 580 с.
4. Державна національна програма // Освіта. Україна ХХІ століття. – К., 1994. – С. 9.
5. Климова Г. П. Образование в контексте цивилизационного развития : монография. – Харьков : Издатель ФЛ-П Вапнярчук Н. Н., 2007. – 248 с.
6. Науково-освітній потенціал нації: погляд у ХХІ століття / Під ред. В. М. Литвина, В. П. Андрущенка. – К. : Знання, 2004. – Т. 1. – 382 с.
7. Образование в современном мире: состояние и тенденции развития / Под ред. М. И. Кондакова. – М. : Наука, 2000. – 113 с.
8. Парламентські слухання з проблем розвитку вищої освіти // Вища освіта України. – 2004. – № 3. – С. 8.
9. Ракитов А. М. Философия компьютерной революции. – М. : Прогресс, 1991. – 237 с.
10. Яковец Ю. В. История цивилизаций. – М. : Наука, 1995. – 381 с.

А н н о т а ц и я

В статье анализируется содержание образования в информационном обществе. Обосновано, что содержание образования современного общества должно базироваться на общечеловеческих ценностях и принципах научности, поликультурности, системности, интегрированности, соединения обучения и воспитания, основываясь на гуманизме, демократии, гражданском сознании, уважении между нациями и народами в интересах человека, семьи, общества, государства.

Яшанов С. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

КООРДИНАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ПРОЦЕСУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

На сучасному етапі модернізації освітньої галузі, основні вимоги суспільства до системи освіти полягають у створенні системи, що здатна формувати у учасників процесу навчання цілісне бачення світу, розуміння глобальних проблем людства та шляхів їх